

OM SØKER

Søker er Foreningen Rikssamlingsstedet

Kontaktperson: Pål Mitsem, Krystallvn. 6, 4072 Randaberg

mitsem@mitsem.no tlf. 900981458

Nettside: <http://www.mitsem-blogg.com/441272023>

BESKRIVELSE AV PROSJEKTET

Prosjektet gjelder etablering av en Rikssamlingscenter i Hafrsfjord i Rogaland, med en avdeling for forskning og en avdeling med et rikssamlingssted med museum osv., jfr. <http://www.mitsem-blogg.com/441272023> og <http://www.mitsem-blogg.com/430771590>.

Innholdet på de nettsider det er vist til anses som del av denne søknad.

Alle stiftelsesdokumenter (og denne søknad) ligger åpne på Foreningen Rikssamlingsstedets nettside, som inntil videre, og en kort stund er del av nettsiden til Pål Mitsem. Hjemmesiden til Foreningen Rikssamlingsstedet vil etter planen gjenoppstå som en egen nettside om kort tid, under kontroll av et valgt styre.

Den vil etter planen være en egen nettside, uavhengig av mitsem-blogg, i løpet av få dager, forhåpentligvis med navnet <http://www.foreningen-rikssamlingsstedet.com>. Nettsiden vil bli løpende oppdatert med navn på forhåpentligvis fremtredende personer innen lokalpolitikk og vitenskap som vil bidra til saken og delta i foreningen og ledelsen av denne. Dersom det ikke skjer, tas det forbehold om å trekke denne søknad. Det er invitert til en større samling på Indrabergget (som ligger like innenfor Rikssamlingsstedet Ytraberget) søndag 31. mars 2019 midt på dagen.

RIKSSAMLINGSSTEDETS Plass I NORSK HISTORIE

Stavanger Maritime Museum og Arkeologisk Museum i Stavanger, som i dag er en del av Universitetet i Stavanger, og enkelte andre institusjoner er i gang med et større forskningsprosjekt med navnet «Slaget i Hafrsfjord». Prosjektet fokuserer på at Hafrsfjord er et nasjonalt ikon, på linje med Eidsvold og Stiklestad. Det er på høy tid at dette kommer bedre frem.

Alle i Norge kjenner grunnrisset for slaget i Hafrsfjord, gjennom Snorre Sturlassons beretning, Harald Hårfagres saga i Heimskringla. Mange har festet seg ved en viss mangel på logikk og sammenheng i sagaens skildring, ikke minst når det gjelder de stridende parter, hvem de var, og hvor de kom fra. Man vet at den norrøne konge i Dublin, Olav Kvite, døde på tiden for slaget. Var han en av de stridende konger i slaget? I det hele vet man forbausende lite om de som

deltok i slaget. Det må søkes avklart gjennom forskning i utenlandske og norske kilder.

Historien til Hafrsfjord strekker seg sikkert meget lengre tilbake i tid enn det man har full oversikt over i dag. Det er fortsatt mye som må granskes om den store og tidlige framvokst av båtnaust i Hafrsfjord. Utstillingen av funn fra Illerup Ådal av materiale fra funn etter ikke-danske hærer som var på røvertokt i Danmark i flere bølger i tiden fra år 200 til 450 e.Kr. ved Arkeologisk Museum i Stavanger i år 2005 fikk navnet "Slaget - Ryger I Hærferd". Det var nok ingen tilfeldighet. Her er det mye å forske i. Kanskje finner man at borgruinen på Ytraberget var selve Jomsborg, eller en norsk parallell.

Selv om det ikke kan dokumenteres med sikkerhet pr. i dag, kan en arkeologisk utgravning av borgruinen og området rundt gi verdifull informasjon, for mindre enn de summer som har vært brukt på søk etter gjenstander på sjøbunnen i Hafrsfjord.

Målsettingen for prosjektet «Slaget i Hafrsfjord» er å avdekke samband mellom Hafrsfjord og andre steder, og da særlig Irland, og da særlig i tiden før slaget i Hafrsfjord. Det skal visstnok finnes annaler i Irland og andre land som kan gi opplysninger om dette med nytt materiale som det ikke tidligere har vært gjenstand for forskning.

Det er også en målsetting å finne nytt materiale om slaget i Hafrsfjord, blant annet ved arkeologiske undersøkelser på land (da særlig på Ytraberget) og under vann.

Det er ingen grunn til å tvile på at slaget i Hafrsfjord i år 872 ble avsluttet på Ytraberget. Sagaens beskrivelse er detaljert og passer bare på Ytraberget. Det har vært gjort omfattende søk i havbunnen rundt Ytraberget for å finne ting fra slaget i Hafrsfjord. Det er utmerket at de nevnte undersøkelser har vært gjort, selv om funnene har vært beskjedne. Det er ikke nødvendig med slike relativt kostbare undersøkelser for å bekrefte Hafrsfjord som stedet for sjøslaget eller Ytraberget som stedet der slaget ble avsluttet i år 872.

Om det pågående forskningsarbeidet kan det vises til

<http://stavangermaritimemuseum.no/uploads/smm/Hafrsfjord-872>.

TIL LAGS ÅT ALLE KAN INGEN GJERA

Ivar Aasens gamle visdomsord renner meg i hu når jeg nå skal forklare at ikke alle ser likt på dette med Rikssamlingsstedet og feiringen av Rikssamlingen.

Det er liten grunn til å søke å skjule at ikke alle i området her ser likt på dette med Rikssamlingsstedet og feiringen av dette.

Det er lokalpolitikere i Stavanger kommune som helst ser at det som skal gjøres blir gjort i den relativt beskjedne delen av Hafrsfjord som ligger i Stavanger kommune - den såkalte Møllebukta.

Det er en vakker liten bukt. En bergknaus her ble valgt som sted for det store Sverd i fjell-monumentet av Fritz Røed som ble avduket av Kong Olav i 1983.

Det er ingen tvil om at det er fantastisk monument, og heller ikke at Møllebukta er et sjarmerende sted. Budskapet til monumentet skal visstnok være at når slaget i Hafrsfjord var over, ble sverdene stemplet ned i grunnen. Slaget var ferdig, og man trengte ikke sverdene mer! Symbolikken er flott, men ikke særlig historisk.

Det er lokalpolitikere i Stavanger som gjerne ser at Rikssamlingen blir feiret i Møllebukta. En av dem uttalte endog i NRK Rogaland 21. november 2018 om Møllebukta at det var her slaget i Hafrsfjord sto! Jeg er ikke kjent med noen historikere som støtter dette.

Møllebukta var også stedet for et friluftsteater med midlertidig scene og tribuner som ble satt opp for visning av flere historiske syngespill m.m. i årene frem til 2006. Helt perfekt var dette ikke, da skalden som deltok i et av arrangementene måtte vasse med vann til livet for å komme fra vikingskipet til scenen.

Det ville også være feil å påstå at Sola kommune har vært entusiastisk for å gjenta suksessen fra år 1972 med feiring av Rikssamlingen på Ytraberget. Jeg har oppfattet at det kanskje skyldes de utlegg kommunen har hatt med erverv av offisersmessen m.m. på Sola sjø (som nå foreslås brukt som forskningscenter).

For ordens skyld nevner jeg følgende problemstilling: Skal Thon-stiftelsens støtte til prosjekter som dette være begrenset til tiltak som det er full enighet om lokalt?

Jeg mener: Nei! Thon-stiftelsen må ha full anledning til å støtte tiltak som stiftelsen finner berettiget til støtte, selv om det ikke er full enighet mellom de kommuner som tiltaket berører. I den utstrekning noen i lokalpolitikken skulle mene at en bevilgning setter dem under et visst press, må det være helt akseptabelt. Det kan da ikke forventes at lokalpolitikere skal dirigere hva stiftelsen ønsker å bidra til! Demokratiet er tilstrekkelig sikret ved at tiltak som dette neppe kan gjennomføres uten at kommunen er enig i dette!

DOBBELT FORMÅL

Foreningen Rikssamlingsstedet vil arbeide for at kommunene Stavanger (som snart også omfatter Rennesøy og Finnøy), Sandnes (som snart også omfatter Forsand), Sola og Randaberg skal gå sammen om etablering av et interkommunalt foretak som har to formål som er uttrykt slik i foreningens formålsparagraf:

Det ene gjelder etablering og drift av et forskningssenter om Slaget i Hafrsfjord og hvilken betydning det fikk for Rikssamlingen i Norge.

Det andre gjelder etablering av et sted for feiring av Rikssamlingen, med et stort friluftsteater i det naturlige amfi som Indraberget danner mot Ytraberget.

Forskningssenteret tenkes etablert og drevet fra offisersmessen i Sola Sjø, som ble ervervet av Sola kommune fra Forsvaret i 2017 for 36 millioner kroner.

Stedet for feiring av Riksjubileer tenkes lagt på det store åpne og sammenhengende området på Ytraberget og Indraberget, som Sola kommune alt er eier av, og som til dels er fredet på grunn av sin historiske arv.

Det forutsettes at dette området stilles til disposisjon for Rikssamlingsorganisasjonen, uten spesiell kompensasjon. På den annen side, og for å bringe litt balanse, forutsettes det at det interkommunale Rikssamlingstiltak erverver Sola Sjø fra Sola kommune til selvkost.

Det er neppe noen bedre måte å illustrere kvalitetene til Ytraberget og Indraberget enn å se på NRK's opptak av feiringen av 1100-årsjubileet for Rikssamlingen 17. juni 1972, med deltakelse av Kong Olav V, kronprinsparet (det nåværende kongepar), mange fylkesmenn og andre dignitærer, <http://www.mitsem-blogg.com/430771590>. Hvis man holder Cntr-tasten inne og trykker på trekanten ved Kong Olav V skal filmen rulle av seg selv..

Søknaden og realiseringen vil er oppdelt slik at det blir et klart skille mellom de to formål. Ikke en krone som måtte være bevilget til forskningssenteret kan brukes på Rikssamlingsstedet, og vice versa.

FORSKNINGSSENTERET

Forskningssenteret forutsettes bemannet med en leder på professornivå fra starten samt to adjunkter og to kontoransatte. Budsjett, retningslinjer og målsettinger fastsettes av et styre oppnevnt av de samarbeidende kommuner på vanlig måte som ved kommunalt samarbeide.

RIKSSAMLINGSSTEDET

Arbeidet på og med Rikssamlingsstedet forutsettes ledet av en landskapsarkitekt med to saksbehandlere og to kontoransatte. Budsjett,

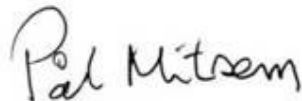
retningslinjer og målsettinger fastsettes av et styre oppnevnt av de samarbeidende kommuner på vanlig måte som ved kommunalt samarbeide.

HVILKE BIDRAG DET SØKES OM

Denne første søknad til Thonstiftelsen gjelder for de første tre år, med kr. 1 million pr. år for hvert av de to formål. Eventuell innvilgelse av støtte vil bare bli ansett som foreløpig inntil Thon-stiftelsen har godkjent utbetaling i samsvar med spesifisert søknad med dokumentasjon for tilsiktet anvendelse. Det forutsettes intimt samarbeid mellom Thon-stiftelsen og de to organisasjoner som vil bli etablert for å nå de spesifiserte målsettinger.

For Foreningen Rikssamlingsstedet

Stavanger, 30. mars 2019



Pål Mitsem